

Gymnasiedage

Klasseledelse

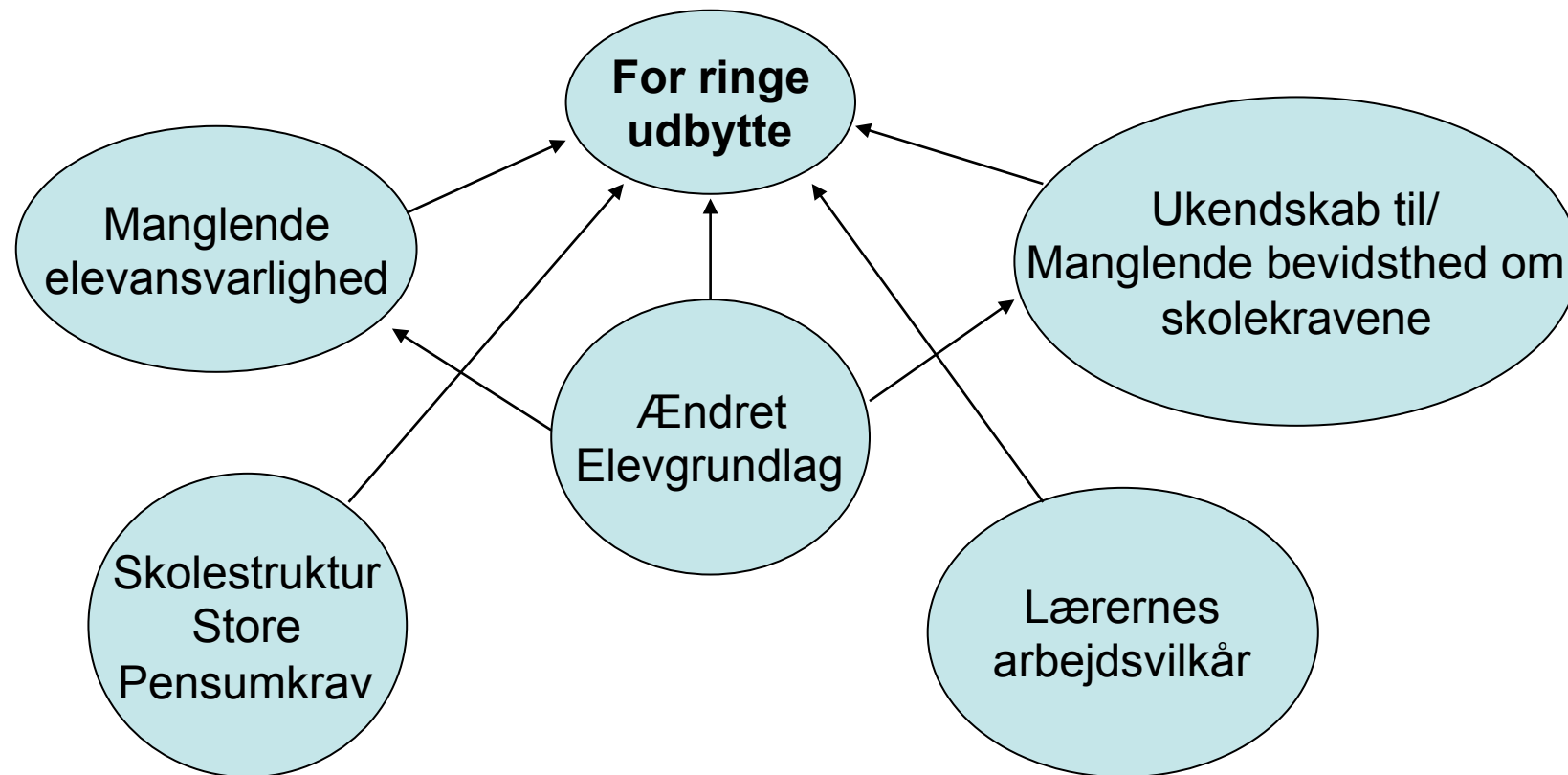
Gitte Holten Ingerslev

September 2010

Indhold

1. Hvorfor denne store interesse for klasseledelse?
2. Adfærdsledelse
3. Læringsledelse
4. Eleverne
5. En god klasseleder
6. Et eksempel på en skolestrategi

Hvorfor denne store interesse for klasseledelse?

Skolens omverden under hastig og konstant forandring, øgede politiske krav og indflydelse

Hargreaves 1996

Gitte Holten Ingerslev ghi@dpu.dk

Lærerenes mange opgaver i klassen

- Faglige mål og krav om udvikling af generelle kompetencer
- Overordnede (demokratiske) dannelsesmål
- Omsorgsforpligtelser for den enkelte elev
- Udvikling af klassefællesskabet
- Ledelse af klassefællesskabet

Fra disciplin og 'skældud' til dialog, men hvordan?

- Appel til eleven om selvledelse

Krydspres: aftagere, ledelse, forældre, medier, politikere

To slags Klasseledelse:

- **Adfærdsledelse/disciplin**

“Classroom Management”

- **Læringsledelse/-
facilitering**

Relationskompetence

Ineffektiv adfærdsledelse

Generelle kendetegn:

- Niveauet af forstyrrelser i undervisningen
- Undervisningsklimaet spændingsfuldt
- Kaos i undervisningsforløbet

Læreradfærd:

- Hyppige, virkningsløse irettesættelser og trusler om straf og et højt tidsforbrug på disciplinære foranstaltninger
- Flakkende afprøvning af forholdsregler
- Hyppige (forsøg på) afbrydelser af konflikter

Gert Lohmann, 2008

Forstyrrende elevadfærd er for det meste ikke bevidst eller tilsigtet

- Der er ofte ét af tre motiver på spil: Eleven ønsker at
 - Slippe ud af kedsomhed
 - Kommunikere
 - Skaffe sig opmærksomhed
- Eleverne har brug for tryghed og tydelighed i spørgsmål om adfærd

Gert Lohmann, 2008

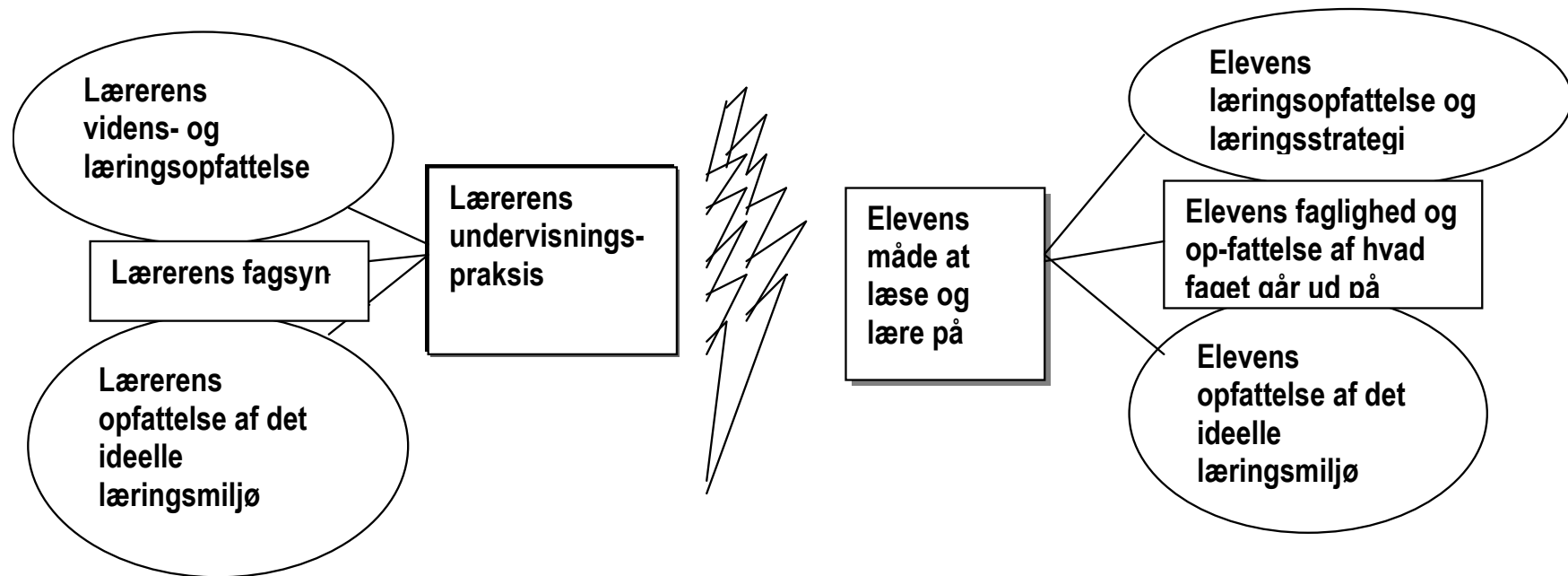
Grundlæggende spørgsmål i forbindelse med læringsledelse:

Hvordan får man eleven i tale?

- og gjort:
- **motiveret?**
- **nysgerrig?**
- **(med)ansvarlig?**

Læringsledelse

Hvad sker der i klasserummet?

Elevens og lærerens forskellige videns- og læringsopfattelser

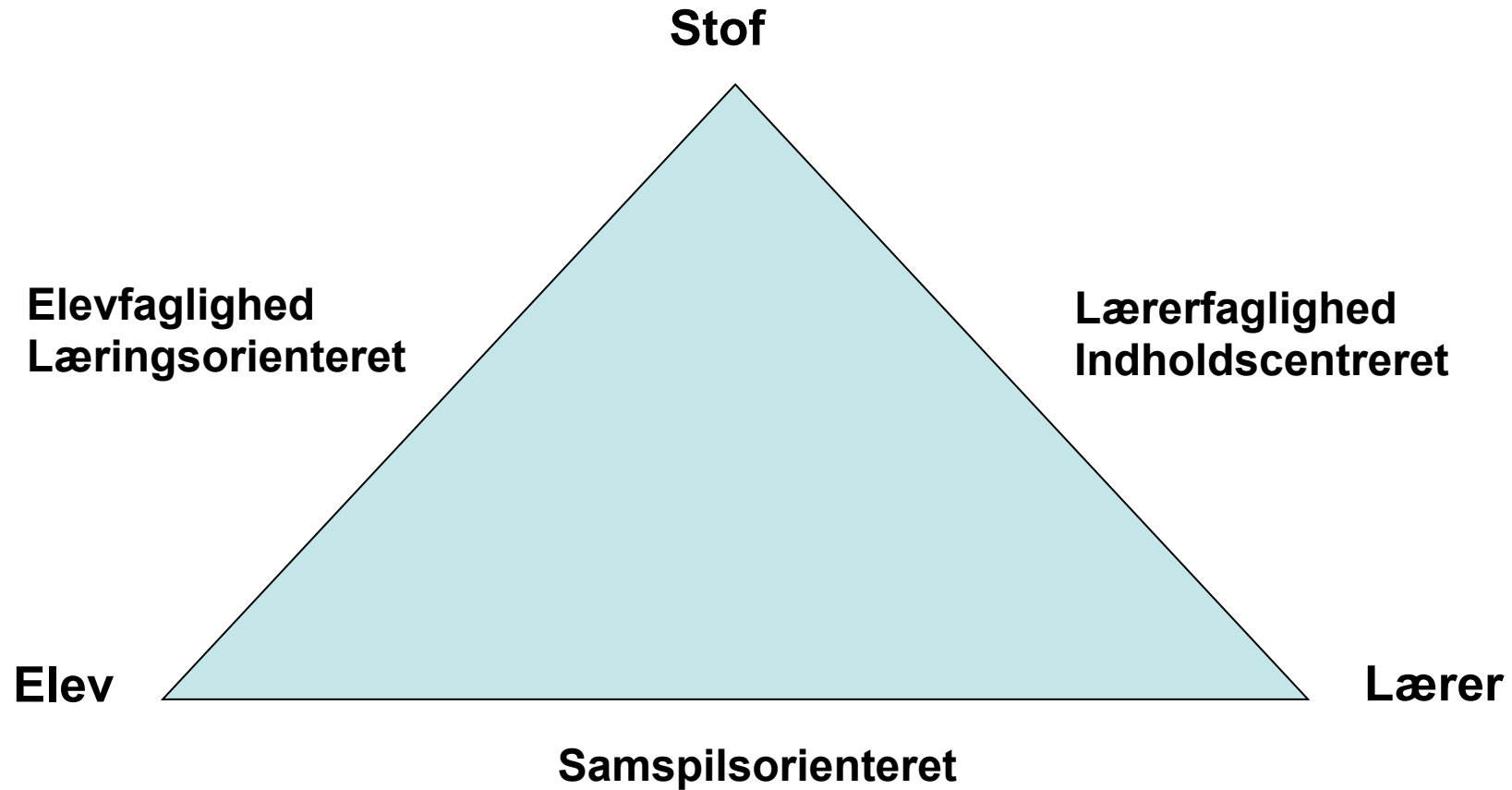
At lære vil sige:

- - at få mere viden ind i hovedet
- - at kunne huske
- - at kunne bruge

- - at forstå
- - at ændre sin viden
- - at ændre sin tolkning af omverdenen og derigennem ændre sig som person

Marton, Ference and Booth, Shirley: *Learning and Awareness*. New Jersey 1997

Lærereens valg og dets konsekvenser

John Baird: Learning and Teaching – the need for change (Baird and Mitchell 1987)

En kategorisering af elevadfærd:

Passive Receptivity

Relatively uninformed responding

Informed participation

Informed Collaboration

Baird, J. and I. Mitchell (1987). Improving the Quality of Teaching and Learning, An Australian Case Study - The PEEL Project. Melbourne, Melbourne University

Et eksempel: Undersøgelse i en klasse der var svær at lede

1. Hvad er årsagen til at du valgte at gå i gymnasiet?

Spørgsmålet var åbent, og de forskellige svarkategorier blev efterfølgende etableret:

	<u>2.x</u>	<u>2.w</u>
<i>Gymnasiet kan bruges til så meget</i>	12%	13%
<i>Jeg skal bruge en studentereksamen til min uddannelse</i>	42%	50%
<i>Jeg havde ikke rigtig lyst til noget, og så kunne jeg lige så godt gå i gymnasiet</i>	46%	6%
<i>Gymnasiet er en spændende udfordring</i>		
<i>Jeg vil gerne videreudvikle mig, blive klogere</i>		
<i>Jeg altid haft lyst til gymnasiet</i>		
<i>Jeg vil videre med mit liv</i>		
<i>Jeg vil ikke gå i stå</i>	0%	31%
<hr/> <i>I alt</i>	<hr/> 100%	<hr/> 100%

3. Ved du præcis hvilke faglige krav der stilles i de forskellige fag?

2.x		2.w	
Ja	Nej	Ja	Nej
7 %	93%	56%	44%

Også her er svarene interessante, om end nedslående for x-klassens vedkommende.

Det var tydeligt at klassen som helhed ikke kunne orientere sig i forhold til hvilke faglige krav der blev stillet

4. Hvor ofte går du hjem fra skole med en følelse af at have haft faglig succes?

	2.x	2.w
	%	%
Aldrig	4	0
En gang om måneden	32	13
En gang om ugen	50	38
Dagligt	14	50

88% i w-klassen går hjem dagligt eller en gang om ugen med en følelse af at have haft faglig succes. I x-klassen ligger tyngden mellem en gang om ugen og en gang om måneden (82%).

OPFØLGENDE PLANLÆGNINGSBESLUTNINGER

- Hver enkelt elev skal beslutte (indledningsvis for to 3-ugers moduler) arbejdsform og arbejdets omfang samt produkt.
Beslutningen er bindende og forpligtende.
- Arbejdet skal så vidt det overhovedet er muligt tilrettelægges således at hver enkelt elevs ønske og niveau tilgodeses.
- Hvert modul afsluttes med en evaluering og næste modul tilrettelægges i overensstemmelse med evalueringen.

Valgmønstret skulle vise sig gang på gang at dele klassen i tre præcist afgrænsede grupper på hhv. 10, 10 og 8 personer, og de grundlæggende forskelle i klassen blev meget synlige – og (igen) tankevækkende.

Hvorfor valgte de sådan???

Biggs' elevtyper, **Martons** Læringsopfattelser

Pintrich' Motivations og læringsstrategi undersøgelser

Elevtyper

(Biggs J. B (1987). *Student approaches to learning and studying*.)

Den forståelsesorienterede elev Deep Processing

- Går i dybden, grubler over tingene og er ikke tilfreds, før hun/han har forstået stoffet.
- Ønsker at få overblik over, hvad en problemstilling går ud på.
- Ny viden sættes i relation til eksisterende viden.

Den reproducerende elev Surface processing

- Haster gennem tingene.
- Bruger tid til at lære ting udenad, ofte uden egentlig forståelse.
- Ny viden lagres uden at blive sat i relation til eksisterende viden.
- Ofte frustration over ikke helt at vide, hvad der kræves af ham/hende.

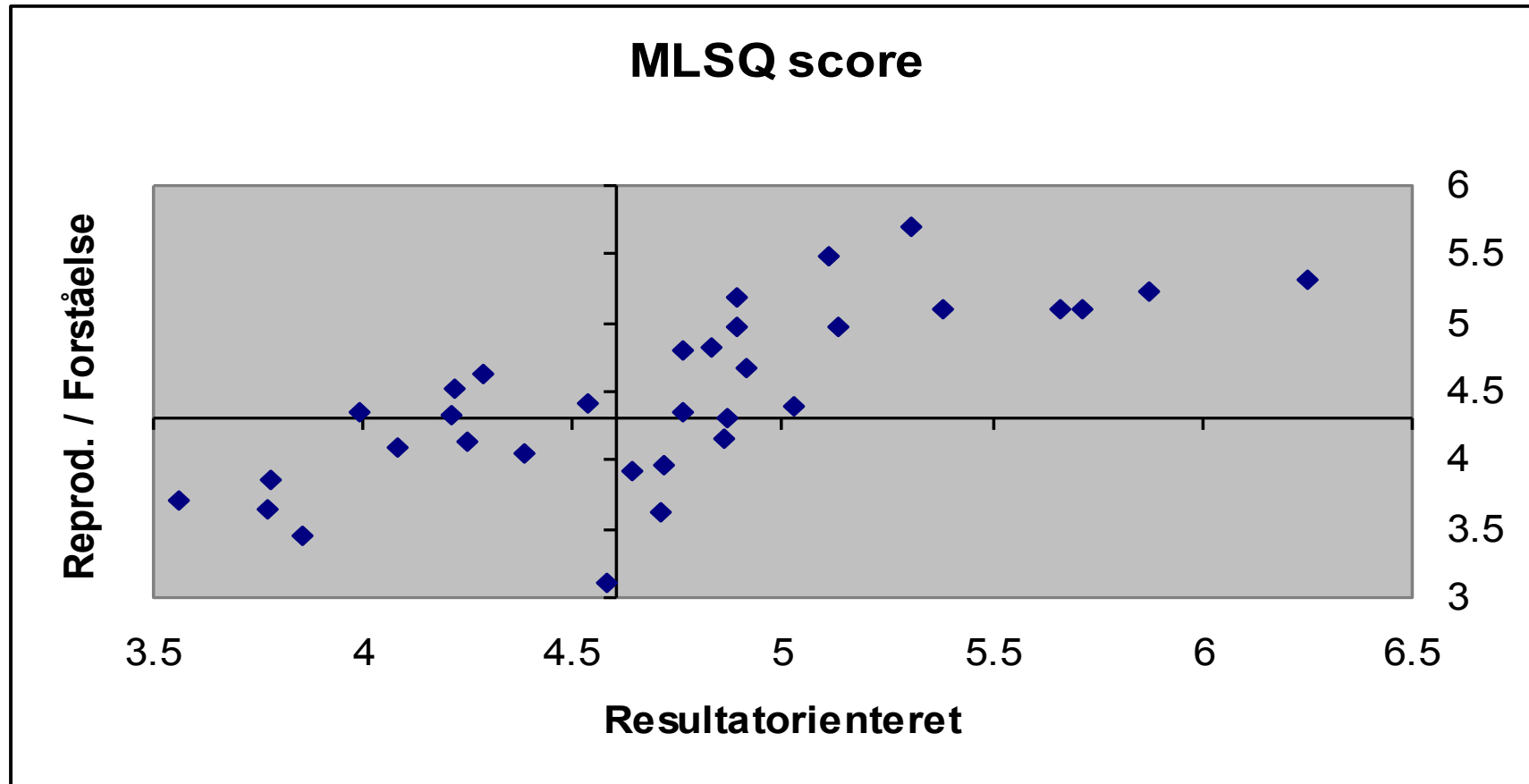
Den resultatorienterede elev Achieving

Slideren. Den "professionelle", flittige elev, der har tingene i orden, som er god til at planlægge sit arbejde og altid afleverer til tiden. Han/hun går meget op i karakterer. Kan være både forståelsesorienteret og reproducerende.

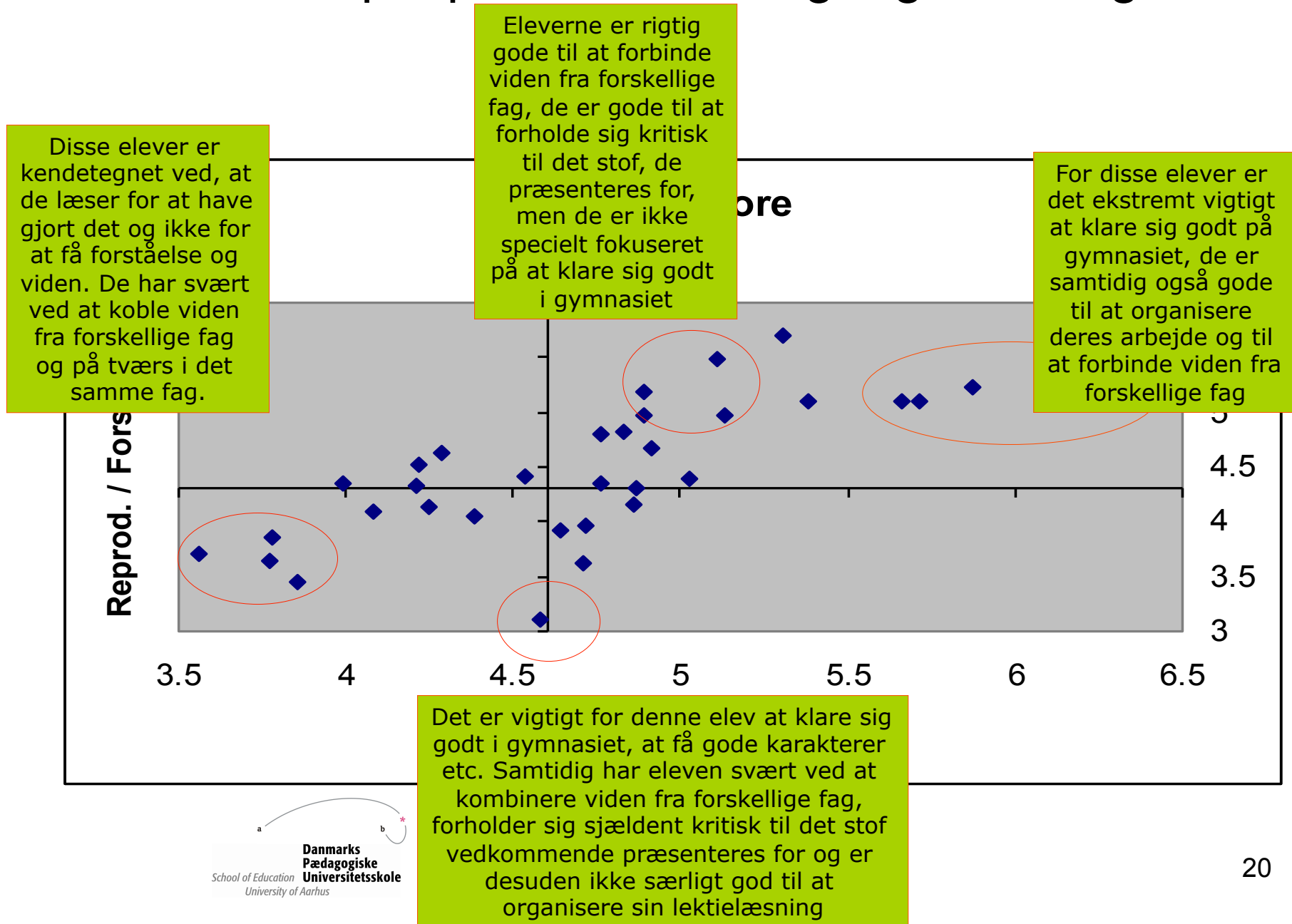
Gitte Holten Ingerslev ghi@dpu.dk

Eksempel på elevernes tilgang til læring

Pintrich: Motivated learning Strategies Questionnaire

Eksempel på elevernes tilgang til læring

Spørgsmål man kan stille sin klasse

Hvad vil det for dig sige at lære noget?

Hvad gjorde du sidst du havde besluttet at dette ville du lære?

Forebyggende strategier og fokus på elevers læring og motivation

fra: Plauborg, Vinther Andersen, Ingerslev, Fibæk Laursen: *Læreren som Leder*, Hans Reitzels Forlag 2010

- 1. At strukturere undervisningen**
 - a.** Tydelig markering af begyndelse, afslutning og skift
 - b.** Klare mål, klare instruktioner
 - c.** Tydelig plan
 - d.** Genkendelige rutiner
- 2. At relatere til elevers forforståelse**
- 3. At variere og foretage skift i undervisningen**
- 4. At være en markant leder**

Læg mærke til:

Hvordan leder denne lærer klassen?

Hvordan etablerer han dialog med klassen og med enkeltelever?

Hvordan strukturerer han undervisningen (skift, variation)?

Jan Aasbjerg Petersen
Rysensteen Gymnasium,
København
3.G. klasse i
religion

HANS REITZELS FORLAG

GRØNSPÆTTEBOGEN

Frederiksberg Gymnasium 2005

**Vi skal opbygge arbejdsfællesskab i klassen
En elev hos os er en ansvarlig ”medarbejder”**

Du skal lære:

- **At give den en skalle**
- **At tænke over det stof du læser, så du bliver god til at stille spørgsmål.**
- **At abstrahere og konkretisere**
- **At arbejde på forskellige niveauer**
- **At fremlægge et stof mundtligt**

FGs håndfæstning - Eleverne

Vi forventer af dig, at din skolegang er første prioritet og at du er indforstået med følgende:

1. Aktiv deltagelse i undervisningen:

- at du møder forberedt til timerne og medbringer det relevante undervisningsmateriale
- at du deltager aktivt i undervisningen
- at skriftlige arbejder afleveres til tiden.

2. Tilstedeværelse:

- at fravær fra undervisningen kun forekommer i tilfælde af sygdom eller med anden gyldig grund
- at deltagelse i ikke-skemalagte aktiviteter som fællestimer, hytteture, ekskursioner og studieture er obligatorisk.

3. Holdninger og værdier:

- at du udviser respekt for dine klassekammerater og læreren
- at du bidrager til et frugtbart undervisningsklima
- at du respekterer skolens idégrundlag, der er baseret på tolerance.

FGs håndfæstning - Lærerne

Du kan forvente af os, at vi arbejder efter følgende retningslinier:

1. Undervisningen:

- vi tilstræber det højest mulige faglige niveau i undervisningen og et godt læringsklima.

2. Elevindflydelse

- vi inddrager dig i planlægningen af undervisningen i størst muligt omfang
- vi inddrager dig i valget af undervisningsformer i størst muligt omfang.

3. Koordinering af arbejdet:

- vi tilstræber en koordinering af arbejdsbyrden i de enkelte fag
- vi laver en koordineret plan for aflevering og hurtig tilbagelevering af skriftlige arbejder.

4. Evaluering

- vi evaluerer regelmæssigt undervisningen med klassen.

5. Holdninger:

- vi prioriterer elevdemokratiet højt
- vi har en fælles, konsekvent holdning til forsømmelser af enhver art
- vi taler gerne med dig om dit faglige standpunkt

Litteratur

Baird, J. and I. Mitchell (1987). Improving the Quality of Teaching and Learning, An Australian Case Study - The PEEL Project. Melbourne, Melbourne University.

Biggs J. B (1987). *Student approaches to learning and studying*. Australian Council for Educational Research, Hawthorn, Victoria)

Grønspættebogen, juni 2005, er blevet til på grundlag af den oprindelige Grønspættebog udarbejdet af Birte Bugge, Himmelev Gymnasium samt af bogen "At Lære – en håndbog i studiekompetence, ed. B.A.Andersen et al. Samfundslitteratur 2003.

http://www.frberg-gym.dk/pdf'er/pdf_fag/gsp05.pdf

Hargreaves, A. (1996) *Lærerarbejd og skolekultur – læreryrkets forandring i en postmoderne tidsalder*. Ad Notam Gyldendal

Krejsler, John B., Moos, L. (2008) *Klasseledelse – magtkampe I praksis, pædagogik og politik* Dafolo

Lohmann, G. (2008) *Klasseledelse og Samarbejde* Gyldendal

Marton, Ference and Booth, Shirley (1997): *Learning and Awareness*. New Jersey

Pintrich, P., D. Smith, T. Garcia, and W. McKeachie. 1991. *A Manual for Use of the Motivated Strategies for Learning Questionnaire*. Michigan: National Center for Research to Improve Post-Secondary Teaching and Learning.

Plauborg, H., Andersen, J.V., Ingerslev, G., Laursen, P.F. (2010) *Læreren som Leder*. Hans Reitzels Forlag